

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 december 2018

1359/2018

Lag

om ändring av lagen om civilpersonals deltagande i krishantering

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004) 21 och 22 §, *ändras* lagens rubrik, 1–4 §, 5 § 1 mom., 6 §, 6 a § 1 mom. 3 punkten, 6 b § 2 mom., 7–9 §, 10 § 2 mom., 11 §, 13–16 §, rubriken för 3 kap. och 17–20 §,

av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 217/2006, 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 471/2008, 6 a § 1 mom. 3 punkten och 6 b § 2 mom. sådana de lyder i lag 259/2015, 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 309/2009 samt 17 och 18 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 471/2008, samt

fogas till lagen nya 2 a, 4 a–4 c, 14 a–14 c och 15 a–15 e § som följer:

Lag

om civilpersoners deltagande i krishantering

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att stödja Finlands deltagande i internationell krishantering

1) för att förebygga och begränsa konflikter, skapa och återställa rättsstaten och andra centrala samhällsfunktioner, upprätthålla fred och stabilitet samt genomföra andra med dessa jämförbara åtgärder,

2) för att utveckla Finlands, Europeiska unionens och internationella organisationers krishanteringsförmåga, och

3) i undantagsfall för att lindra andra omfattande störningar och katastrofer.

2 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om

1) civilpersoners deltagande i krishantering utomlands,

2) den nationella beredskap som deltagandet i krishantering förutsätter samt upprätthållande och utveckling av den,

3) rättigheter och skyldigheter för civilpersoner som deltar i krishantering utomlands, och

4) Krishanteringscentret.

Denna lag, med undantag av vad som föreskrivs i 6 a–d §, tillämpas med stöd av 38 § i räddningslagen (379/2011) på anställningsförhållandet och ställningen i biståndsverksamheten för den finländska personal som deltar i lämnande av bistånd vid räddningsinsatser. Bestämmelser om nationell beredskap för lämnande av bistånd vid räddningsinsatser finns i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006).

Denna lag gäller inte humanitärt bistånd, utvecklingssamarbete eller verksamhet som finansieras under statsbudgetens anslagsmoment för egentligt utvecklingssamarbete eller verksamhet som avses i lagen om militär krishantering (211/2006).

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *make* den anställdas make eller sambo som lever med den anställda, om de samboende bevisligen har bott tillsammans i minst två år eller har eller har haft ett gemensamt barn,

2) *barn*

a) den anställdas barn under 20 år som denne har vårdnaden om eller hade vårdnaden om innan barnet fyllde 18 år och som inte förtjänar sitt uppehälle genom eget arbete,

b) makens barn under 20 år som maken har vårdnaden om eller hade vårdnaden om innan barnet fyllde 18 år och som inte förtjänar sitt uppehälle genom eget arbete,

c) den anställdas eller makens barn som fyllt 20 år och vars intressebevakare den anställda eller maken är och som på grund av sjukdom, lyte eller skada inte förmår försörja sig genom eget arbete,

3) *familjemedlem* make och barn,

4) *medföljande familjemedlem* make och barn som bor på sekretariatets placeringsort i samma hushåll som den anställda; som medföljande räknas dock inte boende under en kortare tid än sex månader,

5) *sekretariatsuppgifter* ett uppdrag inom Europeiska unionen eller en internationell organisation som är placerat i en stat som hör till Europeiska unionen eller Europeiska frihandelssammanslutningen eller vid högkvarteret för en internationell organisation som är placerat inom ett område som till sina säkerhetsförhållanden motsvarar dessa, vid en ständig representation som är placerad vid högkvarteret eller vid ett högkvartersliknande verksamhetsställe som utför en särskild självständig uppgift.

3 §

Ansvarsområden

Utrikesministeriet behandlar ärenden som gäller civilpersoners deltagande i krishantering.

Inrikesministeriet behandlar ärenden som gäller den nationella beredskapen.

4 §

Nationell beredskap

Den nationella beredskapen omfattar

1) beredskap att rekrytera civilpersoner som kan skickas utomlands för krishantering,

2) ordnande av krishanteringsutbildning för civilpersoner,

3) materiell och logistisk beredskap,

4) forskning och utveckling,

5) samordnande inom olika förvaltningsområden av de frågor som avses i 1–4 punkten, och

6) samarbete med fristående organisationer för upprätthållande och utvecklande av de frågor som avses i 1–4 punkten.

4 a §

Krishanteringscentret

I anslutning till inrikesministeriet finns Krishanteringscentret. Centret har till uppgift att sköta de uppgifter som avses i 4 § 1–4 punkten samt att vara den arbetsgivare som avses i 5 § 1 mom.

4 b §

Krishanteringscentrets organisation

Krishanteringscentret har en direktör och andra tjänstemän samt vid behov annan personal.

Direktören har till uppgift att leda, övervaka och utveckla Krishanteringscentrets verksamhet samt svara för verksamhetens kvalitet och resultat. Direktören utnämner Krishanteringscentrets tjänstemän och anställer centrets övriga personal. Krishanteringscentrets direktör utnämns av statsrådet.

4 c §

Arbetsordning

Krishanteringscentret har en arbetsordning som direktören fastställer efter att ha hört inrikesministeriet. I arbetsordningen bestäms det om centrets organisation, personalens uppgifter, behandling och avgörande av ärenden samt om övrig allmän organisering av verksamheten.

5 §

Offentligrättsligt anställningsförhållande

Den som deltar i krishantering utomlands står i ett offentligrättsligt anställningsförhållande för viss tid till staten. Personens arbetsgivare är Krishanteringscentret. Utrikesministeriet är dock arbetsgivare, om det är ändamålsenligt med tanke på utrikes- och säkerhetspolitiken, eller inrikesministeriet, om uppdraget är betydande med tanke på den nationella beredskapen. I fråga om internationell räddningsverksamhet är Räddningsinstitutet arbetsgivare.

— — — — —

6 §

Förhållande till Europeiska unionen, internationella organisationer och föranstaltare av operationer

Den som anställs i anställningsförhållande är medan anställningsförhållandet varar i operativt hänseende underställd Europeiska unionen, en internationell organisation eller den som föranstaltar operationen.

6 a §

Befogenheter för den som står i anställningsförhållande

På den som står i anställningsförhållande tillämpas när det gäller

3) en person som med stöd av 7 § är tjänstledig från sin tjänst vid Tullen vad som föreskrivs i tullagen (304/2016) eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

6 b §

Rätt att bära maktmedelsredskap och rätt att använda maktmedel

I samband med utnämningen till eller under tiden för anställningsförhållandet fastställer arbetsgivaren personens rätt att i enlighet med 1 mom. bära maktmedelsredskap på operationsområdet och använda maktmedel vid utförandet av tjänstgöringsuppdrag.

7 §

Tjänstledighet, befrielse från arbetet och fortbestånd av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet

Den som är anställd hos staten, en kommun eller en samkommun ska beviljas oavlönad tjänstledighet eller befrielse från arbetet under tiden för följande verksamhet:

- 1) ett i denna lag avsett anställningsförhållande,
- 2) av Krishanteringscentret ordnad grundutbildning inom civil krishantering eller av Räddningsinstitutet ordnad grundutbildning inom internationell räddningsverksamhet,
- 3) introduktionsutbildning som föregår anställningsförhållandet, och
- 4) sådan utbildning eller sådana övningar i anknytning till internationell räddningsverksamhet som genom beslut av inrikesministeriet betraktas som nödvändiga för att Finland ska kunna uppnå och upprätthålla den beredskap som Finlands internationella åtaganden kräver.

Det arbetsavtals- eller tjänsteförhållande som den person då står i som ska utnämnas till ett i denna lag avsett anställningsförhållande eller som ska delta i en i 1 mom. avsedd utbildning eller övning, får inte av personens i 1 mom. avsedda arbetsgivare avslutas på grund av anställningsförhållandet, utbildningen eller övningen eller sägas upp under den tid anställningsförhållandet, utbildningen eller övningen pågår. Detsamma gäller en annan än en i 1 mom. avsedd arbetsgivare som har beviljat en anställd befrielse från arbetet för sådan verksamhet som avses i 1 mom.

På personens rätt att återgå till arbetet efter att anställningsförhållandet, utbildningen eller övningen har upphört eller avbrutits tillämpas 4 § i lagen om fortbestånd av arbetsavtals- och tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet (305/2009).

8 §

Semesterersättning

Till dem som inte än statsanställda och som har beviljats tjänstledighet utan lön eller befrielse från arbetet för den tid ett i denna lag avsett anställningsförhållande pågår, betalas semesterersättning i enlighet med semesterlagen (162/2005) för tiden för anställningsförhållandet enligt denna lag. Semesterersättningen betalas efter att anställningsförhållandet i enlighet med utnämningsbrevet har avslutats, om inte något annat har avtalats.

9 §

Familjeledigheter och sjukledighet

Rätten till sjukledighet och lön för sjukledigheten samt till frånvaro och lön i samband med ett barns födelse och vård av barn för en person i anställningsförhållande bestäms i enlighet med statens allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal.

10 §

Grupplivförsäkring

Om någon som stod i anställningsförhållande enligt denna lag har avlidit och hans eller hennes rättsinnehavare har rätt till ersättning som Europeiska unionen, en internationell organisation eller den som föranstaltar operationen med anledning av samma anställningsförhållande betalar till följd av dödsfallet, ges stöd enligt 1 mom. ut endast till den del det är större än ersättningen.

11 §

Pensionsrätt

Bestämmelser om den pensionsrätt som ett anställningsförhållande enligt denna lag medför finns i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

Om en person har en anställning som avses i 101 § 1 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn när ett anställningsförhållande enligt denna lag inleds och upphör, och medan anställningsförhållandet varar är tjänstledig eller befriad från anställningen, kan arbetsinkomsten från anställningsförhållandet enligt denna lag beaktas i enlighet med 103 och 104 § i pensionslagen för den offentliga sektorn när personens pension bestäms.

13 §

Grundlön

Grundlönen för en person i anställningsförhållande bestäms i enlighet med en löneklass som grundar sig på uppgiftens svårighetsgrad.

Arbetsgivaren kan i särskilda fall med den person som utnämns till ett anställningsförhållande ingå ett skriftligt avtal om den månadslön som ska betalas i uppgiften.

Bestämmelser om löneklasser och förfarandet för utbetalning av lön utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

14 §

Ersättning på grund av gällande förhållanden

Till en person i anställningsförhållande betalas en ersättning på grund av gällande förhållanden för täckande av särskilda kostnader och ökade levnadskostnader samt för ogynnsamma förhållanden i uppdragets verksamhetsområde som inverkar på hälsan, säkerheten eller trivseln. Ersättning på grund av gällande förhållanden betalas, om inte Europeiska unionen, en internationell organisation eller den som föranstaltar operationen betalar dagpenning eller någon annan ersättning, eller om inte den dagpenning eller ersättning som betalas är tillräcklig.

Bestämmelser om beloppet av och betalningsförfarandet för ersättningen på grund av gällande förhållanden utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

14 a §

Bostadsersättning

En person som arbetar i sekretariatsuppgifter har rätt att få ersättning för sådana skäligen kostnader som boendet på sekretariatets placeringsort medför. Vid bedömningen av boendekostnadernas skälighet beaktas förhållandena på sekretariatets placeringsort och tjänstemannens familjeförhållanden.

Bestämmelser om de godtagbara kostnader som bostadsersättningen baseras på och om ersättningens belopp utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. Närmare bestämmelser om bostadsersättningen och förfarandet vid ansökan om samt beviljande och betalning av ersättningen får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

14 b §

Utbildningsersättning

En person som arbetar i sekretariatsuppgifter har rätt att få ersättning för skäligen kostnader för förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesinriktad grundexamensutbildning, nedan *utbildningsersättning*, för medföljande barn, om hans eller hennes mandatperiod är minst ett år. Rätten till utbildningsersättning börjar vid ingången av läsåret det kalenderår då barnet fyller 5 år och upphör vid utgången av den termin då barnet fyller 20 år.

Vid bedömningen av kostnadernas skälighet beaktas särförhållandena på sekretariatets placeringsort, undervisningens nivå och innehåll samt undervisningsspråkets och skolsystemets lämplighet med hänsyn till barnets tidigare skolgång och möjligheter till fortsatt utbildning.

Närmare bestämmelser om utbildningsersättningen och dess belopp samt förfarandet vid ansökan om och beviljande och betalning av ersättningen får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

14 c §

Dagvårdersättning

En person som arbetar i sekretariatsuppgifter har rätt att få ersättning för skäligen kostnader för medföljande barns dagvård, nedan *dagvårdersättning*. En förutsättning för att få ersättning är att vården ordnas på en av arbetsgivaren godkänd dagvårdsplats.

Rätten till dagvårdersättning börjar vid ingången av den kalendermånad som följer på barnets treårsdag och upphör när rätten till utbildningsersättning börjar. Bestämmelser om tidigareläggning av rätten till ersättning får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Bestämmelser om beloppet av dagvårdersättningen utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. Närmare bestämmelser om dagvårdersättningen och förfarandet vid ansökan om samt beviljande och betalning av ersättningen får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

15 §

Ersättande av vissa kostnader

Extra kostnader som fullgörandet av uppgifterna orsakar en person i anställningsförhållande ersätts om inte kostnaderna täcks av den ersättning som Europeiska unionen, en internationell organisation eller den som föranstaltar operationen betalar.

Närmare bestämmelser om ersättandet av kostnader och förfarandet i anknytning till det utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

15 a §

Subsidiaritet för bostads-, utbildnings- och dagvårdsersättning

En person i anställningsförhållande har rätt till bostads-, utbildnings- och dagvårdsersättning endast om maken inte har rätt att få motsvarande förmåner av en annan arbetsgivare. Om både personen i anställningsförhållande och dennes make står i ett sådant anställningsförhållande som avses i denna lag och de har kommenderats till samma sekretariats placeringsort, betalas bostads-, utbildnings- och dagvårdsersättningar så att vardera maken får hälften. Om maken till en person i anställningsförhållande har förordnats till samma placeringsort som sekretariatets som en sådan tjänsteman inom utrikesförvaltningen som avses i lagen om ersättningar inom utrikesrepresentationen (596/2006), betalas bostads-, utbildnings- och dagvårdsersättning enligt den av makarna vars ersättning är större.

15 b §

Ersättningar under familjeledigheter och sjukledighet

En person i anställningsförhållande har rätt att under i 9 § avsedd familjeledighet och sjukledighet få ersättning på grund av gällande förhållanden på motsvarande grunder och i motsvarande omfattning som det i statens tjänstekollektivavtal har avtalats om betalning av lön vid sådan frånvaro. En person som arbetar i sekretariatsuppgifter har rätt att få bostads-, utbildnings- och dagvårdsersättning till fullt belopp under sjukledighet. Dessutom har en person som arbetar i sekretariatsuppgifter rätt att få bostads- och utbildningsersättning till fullt belopp under sådan moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperiod samt adoptivförälders föräldrapenningsperiod som avses i sjukförsäkringslagen (1224/2004).

Ett villkor för utbetalning av ersättning är att personen under familjeledigheten eller sjukledigheten bor på det verksamhetsområde som den aktör som avses i 6 § har bestämt.

15 c §

Ersättningar i samband med dödsfall

Om en person i anställningsförhållande avlider under tjänstgöringsperioden, kvarstår rätten att få ersättning på grund av gällande förhållanden, bostadsersättning, utbildningsersättning och dagvårdsersättning till utgången av den kalendermånad då personen avled. Arbetsgivaren kan av särskilda skäl besluta att rätten till bostads-, utbildnings- och dagvårdsersättning kvarstår även längre.

En person i anställningsförhållande har rätt att få ersättningar som betalas för en medföljande familjemedlem till utgången av den kalendermånad då familjemedlemmen avled.

15 d §

Ansökan om ersättningar

Bostadsersättning, utbildningsersättning och dagvårdsersättning betalas efter ansökan. En person i anställningsförhållande ska utan dröjsmål informera arbetsgivaren om sådana ändringar i förhållandena som påverkar grunderna för betalning av en ersättning. Ansökan om ersättning ska göras inom sex månader från den dag då rätten till ersättning uppkom. Beslut om ersättning ska fattas inom två månader från det att ansökan mottagits.

15 e §

Återkrav

Betalade ersättningar kan återkrävas, om förutsättningen för ersättningen inte uppfylls. En ersättning återkrävs emellertid inte, om en förutsättning som hänför sig till anställ-

ningsperioden eller till boendet inte uppfyllts på grund av den anställdas eller en familjemedlems sjukdom, sådant avslutande av anställningsförhållandet eller sådan flyttning till uppgifter i Finland som är oberoende av den anställda eller av något annat motsvarande av arbetsgivaren godkänt skäl. På återkrav av de ersättningar som avses i denna lag tillämpas i övrigt 60 och 61 § i statstjänstemannalagen.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid återkrav av ersättningar får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

16 §

Avslutande av anställningsförhållandet samt förflyttning till uppgifter i Finland

Utöver vad som föreskrivs i statstjänstemannalagen om avslutande av tjänsteförhållande kan ett anställningsförhållande enligt denna lag sägas upp, om det uppdrag i vilket personen har placerats upphör eller om Finlands nationella deltagande i krishanteringen minskas eller deltagandet upphör.

En person i anställningsförhållande får flyttas från ett krishanteringsuppdrag i utlandet till ett tjänsteförhållande för viss tid i enlighet med statstjänstemannalagen till sin arbetsgivares huvudsakliga verksamhetsställe till dess att anställningsförhållandet enligt denna lag upphör, om personen samtycker eller det finns vägande skäl till detta. Arbetsgivaren ska sträva efter att placera personen i en uppgift i Finland som är av motsvarande svårighetsgrad som uppgiften i utlandet. På anställningsskyddet för den som flyttats till ett tjänsteförhållande för viss tid tillämpas 7 §.

3 kap.

Expertregister

17 §

Ändamålet med registren och personuppgiftsansvariga

För skötseln av uppgifter enligt denna lag finns ett expertregister för civil krishantering och ett expertregister för internationell räddningsverksamhet. Uppgifter som förts in i expertregistren får användas för rekrytering av personer till uppdrag inom i denna lag avsedd krishantering eller inom i 38 § i räddningslagen avsedd internationell räddningsverksamhet, för arbetsgivarens personaladministration, för utbildnings- och övningsverksamhet, för underhåll av operationsinformation och lägesbilder samt för utbildnings- och kompetensutveckling.

Krishanteringscentret är personuppgiftsansvarig för expertregistret för civil krishantering. Räddningsinstitutet är personuppgiftsansvarig för expertregistret för internationell räddningsverksamhet.

18 §

Informationskällor och datainnehåll

I expertregistren kan i fråga om dem som föreslagits för eller utnämnts till ett anställningsförhållande eller deltar i utbildning eller övningar för en uppgift inom i denna lag avsedd krishantering eller inom i 38 § i räddningslagen avsedd internationell räddningsverksamhet, föras in följande behövliga uppgifter:

- 1) namn, personbeteckning eller födelsetid, medborgarskap och kontaktuppgifter,
- 2) utbildning,
- 3) arbetserfarenhet,

4) familjemedlemmars eller nära anhörigas namn, personbeteckning eller födelsetid och kontaktuppgifter,

5) uppgifter med anknytning till ersättningar som betalas med stöd av denna lag, och

6) uppgifter med anknytning till ett sådant anställningsförhållande, en sådan utbildning eller sådana övningar som avses i denna lag.

I expertregistret för internationell räddningsverksamhet kan dessutom införas nödvändiga uppgifter om allergier, blodgrupp och vaccinationer för den som utnämns till ett uppdrag inom internationell räddningsverksamhet eller som deltar i utbildning eller övningar.

De uppgifter som förts in i expertregistren kan med den registrerades samtycke kontrolleras med de informationskällor som den registrerade uppgett.

19 §

Utlämnande av uppgifter

Uppgifter i expertregistren får trots sekretessbestämmelserna och 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) utlämnas i rekryterings-, utbildnings- och forskningssyfte till utrikesministeriet, inrikesministeriet, Europeiska unionen, en internationell organisation eller den som föranstaltar en operation. Innan uppgifterna lämnas ska den som begär uppgifter lägga fram utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Uppgifter som avses i 18 § 2 mom. får utlämnas i enlighet med 1 mom. endast om det är nödvändigt för att den som tar emot uppgifterna ska kunna sköta sina uppgifter. Separata bestämmelser gäller för behandlingen av personbeteckningar.

20 §

Förvaringstiden för uppgifter

Uppgifter om den som står eller har stått i ett sådant anställningsförhållande, deltagit i sådan utbildning eller i en sådan övning som avses i denna lag förvaras i registret i tio år räknat från tidpunkten då senaste anställningsförhållande, utbildning eller övning upphörde, om inte personen har begärt att uppgifterna om honom eller henne ska utplånas tidigare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Den flyttningsskyldighet som föreskrivs i 16 § 2 mom. tillämpas endast på sådana personer vars anställningsförhållande börjar efter ikraftträdandet av denna lag.

Ärenden som gäller i 2 § 2 mom. i lagen om Räddningsinstitutet avsedda krishanteringsuppdrag och som är anhängiga vid Räddningsinstitutet, ingångna avtal och förbindelser liksom även de rättigheter och skyldigheter som följer av dem övergår till Krishanteringscentret vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 28 december 2018

Republikens President

Sauli Niinistö

Inrikesminister Kai Mykkänen